

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 30.3.2012
COM(2012) 156 final

2012/0078 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisellä vakautus- ja assosiaatiosopimuksella perustetussa vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävästä Euroopan unionin kannasta sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien määräysten antamiseen

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen,¹ jäljempänä 'sopimus', 51 artiklassa määrätään, että vakautus- ja assosiaationeuvosto antaa päätöksellään soveltuvat määräykset, joilla pannaan täytäntöön mainitun artiklan tavoitteet.

Yleinen tausta

Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklassa on määräyksiä, jotka koskevat jäsenvaltioiden ja Montenegron sosiaaliturvajärjestelmien rajoitettua yhteensovittamista. Sopimuksella perustetun vakautus- ja assosiaationeuvoston on tehtävä päätös, jotta sopimuksen 51 artiklassa tarkoitetut periaatteet tulisivat voimaan.

Erinäisiin muihin kolmansien maiden kanssa tehtyihin assosiaatiosopimuksiin sisältyy samanlaisia määräyksiä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta. Tämä ehdotus on osa ehdotuspakettia, johon sisältyvät samanlaiset ehdotukset Albanian, San Marinon ja Turkin kanssa tehtyjen sopimusten osalta. Neuvosto hyväksyi lokakuussa 2010 ensimmäisen vastaavien ehdotusten paketin Algerian, Marokon, Tunisian, Kroatian, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Israelin osalta.²

Tarvitaan neuvoston päätös, jotta unioni voi vahvistaa kantansa, jonka se esittää vakautus- ja assosiaationeuvostossa.

Voimassa olevat aiemmat säännökset

Jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen tapahtuu Euroopan unionin tasolla asetuksella (EY) N:o 883/2004³ ja sen täytäntöönpanoasetuksella (EY) N:o 987/2009.⁴

Neuvoston asetuksella (EY) N:o 1231/2010⁵ laajennetaan asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 987/2009 soveltamisala koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, joita kyseiset säännökset eivät jo koske yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi. Tähän asetukseen sisältyy jo periaate, jonka mukaan montenegrolaisten työntekijöiden eri jäsenvaltioissa täyttyneet vakuutuskaudet lasketaan yhteen tiettyjä etuuksia koskevien oikeuksien osalta, kuten Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään.

Johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan ja muihin tavoitteisiin

¹ EUVL L 108, 29.4.2010, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2010.

³ EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁴ EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1.

⁵ EUVL L 344, 29.12.2010, s. 1. Pöytäkirjojen nro 21 ja 22 mukaisesti asetus (EU) N:o 1231/2010 ei kuitenkaan sido Tanskaa eikä Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta niihin. Aiempi asetus (EY) N:o 859/2003 (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 1) kuitenkin edelleen sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa, ja sitä sovelletaan siihen.

Montenegron kanssa tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen tavoitteisiin kuuluu, että tuetaan Montenegron pyrkimyksiä kehittää taloudellista ja kansainvälistä yhteistyötään. Sopimuksella valmistellaan Montenegroa EU:hun liittymistä varten. Kun EU:n ja Montenegron sopimuksen 51 artiklassa olevat sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat määräykset pannaan täysimääräisesti täytäntöön, erityissuhteet Montenegron kanssa vahvistuvat, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 8 artiklassa kaavaillaan.

2. INTRESSITAHOJEN KUULEMINEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Intressitahojen kuuleminen

Tämä jäsenvaltioiden ja Montenegron sosiaaliturvajärjestelmien rajoitettua yhteensovittamista koskeva ehdotus on lähes identtinen sen luonnospaketin kanssa, joka sisälsi luonnokset kuudeksi assosiaationeuvoston tai vakautus- ja assosiaationeuvoston päätökseksi, joiden osalta neuvosto vahvisti Euroopan unionin kannan lokakuussa 2010. Päätökset koskivat Algeriaa, Marokkoa, Tunisiaa, Kroatiaa, entisen Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa ja Israelia. Neuvostossa neuvoteltiin vuonna 2010 yksityiskohtaisesti näiden päätösten sisällöstä. Neuvotteluja edelsi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevässä hallintotoimikunnassa käyty tiivis keskustelu kaikkien jäsenvaltioiden kanssa.

Asiantuntijatiedon käyttö

Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö ei ollut tarpeen.

Vaikutusten arviointi

Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklassa vahvistetaan periaatteet, jotka koskevat jäsenvaltioiden ja Montenegron sosiaaliturvajärjestelmien rajoitettua yhteensovittamista. Myös erinäisiin muihin kolmansien maiden kanssa tehtyihin assosiaatiosopimuksiin sisältyy samanlaisia määräyksiä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta. Kaikissa niissä edellytetään sopimuksilla perustetun asianomaisen elimen päätöstä, jotta yhteensovittamisperiaatteet voivat tulla voimaan.

Tällaisissa sopimuksissa olevien sosiaaliturvaa koskevien artiklojen tavoitteena on, että asianomaisesta assosioituneesta maasta tuleva työntekijä voi saada tiettyjä sosiaaliturvaetuuksia niiden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, joiden lainsäädäntöä häneen sovelletaan tai on sovellettu. Tämä koskee vastavuoroisesti myös EU:n kansalaisia, jotka työskentelevät assosioituneessa maassa.

Koska käsillä olevaan ehdotuspakettiin kuuluvien ehdotusten kaikki säännökset ovat neljän maan (Albania, Montenegro, San Marino ja Turkki) osalta lähes identtiset ja lähes identtiset myös verrattuna neuvoston vuonna 2010 hyväksymään ensimmäiseen päätöspakettiin, joka koski Algeriaa, Marokkoa, Tunisiaa, Kroatiaa, entisen Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa ja Israelia, jäsenvaltioiden sosiaaliturvalaitosten on helpompaa soveltaa niitä. Näiden ehdotusten soveltamisella voi olla joitakin kansallisiin sosiaaliturvalaitoksiin kohdistuvia rahoitusvaikutuksia, sillä niissä säädetään esimerkiksi Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan mukaisista etuuksista. Mainittu artikla koskee kuitenkin ainoastaan työntekijöitä, jotka maksavat tai ovat maksaneet maksuja kyseisen maan sosiaaliturvajärjestelmään sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tässä vaiheessa on joka tapauksessa vaikea arvioida näiden ehdotusten täsmällistä vaikutusta kansallisiin sosiaaliturvajärjestelmiin.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Ehdotetun toimen lyhyt kuvaus

Ehdotus koostuu neuvoston päätöksestä, joka koskee Montenegron kanssa tehdyllä sopimuksella perustetussa vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävää unionin kantaa, sekä liitteenä olevasta vakautus- ja assosiaationeuvoston päätöksestä sosiaaliturvan alalla.

Ehdotus vakautus- ja assosiaationeuvoston päätökseksi täyttää Montenegron kanssa tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen 51 artiklassa vahvistetun vaatimuksen, jonka mukaan edellytetään tällaista päätöstä, jotta kyseiseen artiklaan sisältyvät sosiaaliturvaperiaatteet tulevat voimaan. Tämän vuoksi päätökseen sisältyy täytäntöönpanosäännöksiä sellaisten Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan määräysten osalta, jotka eivät jo kuulu asetuksen (EY) N:o 1231/2010 piiriin.

Ehdotetulla vakautus- ja assosiaationeuvoston päätöksellä varmistetaan lisäksi, että myös etuuksien vientiä ja perhe-etuuksien myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan vastavuoroisesti EU:n työntekijöihin, jotka ovat laillisesti työssä Montenegrossa ja heidän perheenjäseniinsä, jotka oleskelevat laillisesti Montenegrossa.

Oikeusperusta

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 9 kohta yhdessä sen 79 artiklan 2 kohdan b alakohdan kanssa. Seurauksena on, ettei Tanska osallistu tämän päätöksen antamiseen. Myöskään Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta eivät osallistu tämän päätöksen antamiseen, elleivät ne ilmoita halustaan osallistua sen antamiseen ja soveltamiseen. Se, etteivät nämä maat osallistu neuvoston päätökseen, ei rajoita niiden osallistumista vakautus- ja assosiaationeuvoston päätökseen.

Toissijaisuusperiaate

Montenegron kanssa tehdyssä sopimuksessa vahvistetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevia periaatteita, joita on sovellettava yhtenäisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Näiden periaatteiden täytäntöönpanoa varten olisi siksi vahvistettava yhtenäiset edellytykset, mihin päästään paremmin unionin tasolla.

Suhteellisuusperiaate

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen seuraavista syistä:

Jäsenvaltioilla on edelleenkin yksinomainen toimivalta kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien määrittämisen, organisoinnin ja rahoituksen osalta.

Ehdotuksella ainoastaan organisoidaan jossain määrin jäsenvaltioiden ja Montenegron sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista, mistä hyötyvät näiden maiden kansalaiset. Ehdotus ei myöskään vaikuta mihinkään jäsenvaltioiden ja Montenegron kahdenvälisistä sosiaaliturvasopimuksista johtuviin oikeuksiin tai velvoitteisiin, jos näissä määrätään kyseisten henkilöiden suotuisammasta kohtelusta.

Ehdotuksella minimoidaan kansallisille viranomaisille koituva rahoitus- ja hallintorasitus, sillä se on osa samanlaisten ehdotusten muodostamaa pakettia, jolla varmistetaan kolmansien

maiden kanssa tehtyihin assosiaatiosopimuksiin sisältyvien sosiaaliturvamääräysten yhdenmukainen soveltaminen.

Säätelytavan valinta

Ehdotettu säätelytapa: neuvoston päätös (johon sisältyy liitteenä vakautus- ja assosiaationeuvoston päätösluonnos).

Muut säätelytavat eivät soveltuisi seuraavasta syystä:

Ehdotetulle toimelle ei ole vaihtoehtoja. Sopimuksen 51 artiklassa edellytetään vakautus- ja assosiaationeuvoston päätöstä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 9 kohdassa määrätään, että neuvosto tekee päätöksen sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävästä kannasta, kun tällaisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Euroopan unionin talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

Yksinkertaistaminen

Ehdotuksella yksinkertaistetaan viranomaisten ja yksityisten toimijoiden hallintomenettelyjä.

Ehdotuksen säännökset, jotka koskevat sosiaaliturvajärjestelmien koordinointia Montenegron kansalaisten osalta, ovat lähes identtiset niihin säännöksiin nähden, jotka koskevat muiden assosioituneiden maiden kansalaisia. Näin yksinkertaistetaan menettelyjä ja kevennetään kansallisten sosiaaliturvalaitosten hallinnollista taakkaa.

Tämän ehdotuksen piiriin kuuluviin ei sovelleta erilaisia kansallisia säännöksiä, kun kyseessä ovat Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklaan sisältyvät sosiaaliturvaperiaatteet, vaan he voivat luottaa siihen, että yhteisön sisällä sovelletaan yhdenmukaisia säännöksiä.

Ehdotuksen yksityiskohtainen kuvaus

A. Neuvoston päätös Montenegron kanssa tehdyllä vakautus- ja assosiaatiosopimuksella perustetussa vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävästä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamissäännöksiä koskevasta Euroopan unionin kannasta

1 artikla

Artiklassa säädetään EU:n ja Montenegron vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävästä EU:n kannasta.

Liitteenä oleva vakautus- ja assosiaationeuvoston päätös sopimukseen sisältyvistä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevista määräyksistä

I osa: Yleiset säännökset

1 artikla

Tässä artiklassa määritellään jäsenvaltioiden ja Montenegron lainsäädäntöä varten termit 'sopimus', 'asetus', 'täytäntöönpanoasetus', 'jäsenvaltio', 'työntekijä', 'perheenjäsen', 'lainsäädäntö', 'etuudet' ja 'siirrettävät etuudet', ja lisäksi siinä viitataan muiden liitteenä olevassa päätöksessä käytettyjen termien osalta asetukseen ja täytäntöönpanoasetukseen.

2 artikla

Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan sanamuodon mukaisesti tässä artiklassa määritellään liitteenä olevan päätöksen piiriin kuuluvat henkilöt.

3 artikla

Artiklassa säädetään kaikkien sopimuksen piiriin kuuluvien henkilöiden syrjimättömästä kohtelusta siltä osin kuin kyse on sopimuksen piiriin kuuluvista sosiaaliturvaetuuksista.

II osa

Jäsenvaltioiden ja Montenegron väliset suhteet

Liitteenä olevan päätöksen tämän osan piiriin kuuluvat Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan 1 kohdan b alakohtaan sisältyvät periaatteet ja 51 artiklan 2 kohdassa määrätty vastaavuuslauseke EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä osalta.

4 artikla

Tähän artiklaan sisältyy rahamääräisten etuuksien siirtämistä toiseen valtioon koskeva periaate, josta määrätään Montenegron kanssa tehdyn sopimuksen 51 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, ja siinä täsmennetään, että mainittu periaate rajoittuu liitteenä olevan päätöksen 1 artiklan 1 kohdan i alakohtaan sisältyviin etuuksiin; mainitussa kohdassa luetellaan tässä kohdassa tarkoitetut etuudet.

Osa III

Erinäiset säännökset

5 artikla

Tähän artiklaan sisältyy yleisiä säännöksiä yhtäältä jäsenvaltioiden ja niiden laitosten sekä toisaalta Montenegron ja sen laitosten välisestä yhteistyöstä sekä lisäksi edunsaajien ja kyseisten laitosten välisestä yhteistyöstä. Nämä säännökset ovat samanlaisia kuin asetuksen (EY) N:o 883/2004 76 artiklan 3 kohdan, 4 kohdan ensimmäisen ja kolmannen alakohdan ja 5 kohdan säännökset.

6 artikla

Tässä artiklassa säädetään hallinnollisiin tarkastuksiin ja lääkärintarkastuksiin liittyvistä menettelyistä, jotka ovat samanlaisia kuin asetuksen (EY) N:o 987/2009 87 artiklassa. Lisäksi siinä säädetään mahdollisuudesta antaa tällä alalla muita täytäntöönpanosäännöksiä.

7 artikla

Artiklassa viitataan mahdollisuuteen käyttää sopimuksessa vahvistettua riidanratkaisumenettelyä.

8 artikla

Artiklassa viitataan liitteenä olevan päätöksen liitteeseen II, joka on samanlainen kuin asetuksen (EY) N:o 883/2004 liite XI ja jota tarvitaan, jotta voidaan antaa tarvittavat erityissäännökset Montenegron lainsäädännön soveltamiseksi liitteenä olevan päätöksen osalta.

9 artikla

Artiklassa annetaan mahdollisuus jatkaa yksittäisen jäsenvaltion ja Montenegron voimassa olevissa sopimuksissa vahvistettujen hallinnollisten menettelyjen soveltamista tietyin ehdoin.

10 artikla

Tässä artiklassa säädetään mahdollisuudesta tehdä hallinnollisia lisäsopimuksia.

11 artikla

Tässä artiklassa vahvistetut siirtymäsäännökset vastaavat asetuksen (EY) N:o 883/2004 87 artiklan 1, 3, 4, 6 ja 7 kohdan siirtymäsäännöksiä.

12 artikla

Tässä artiklassa selvitetään liitteenä olevan päätöksen liitteiden oikeudellista asemaa sekä niiden muuttamismenettelyä.

13 artikla

Tässä artiklassa määritetään liitteenä olevan päätöksen voimaantulopäivä.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisellä vakautus- ja assosiaatiosopimuksella perustetussa vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävästä Euroopan unionin kannasta sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien määräysten antamiseen

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 79 artiklan 2 kohdan b alakohdan yhdessä 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen,⁶ jäljempänä 'sopimus', 51 artiklassa määrätään, että vakautus- ja assosiaationeuvosto antaa päätöksellään soveltuvat määräykset, joilla pannaan täytäntöön mainitussa artiklassa vahvistetut periaatteet.
- (2) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti [Irlanti] [ja] [Yhdistynyt kuningaskunta] [on] [ovat] [... päivänä ...kuuta ...] [päivätyssä kirjeessään][päivätyissä kirjeissään] [ilmoittanut] [ilmoittaneet] haluavansa osallistua tämän päätöksen antamiseen ja soveltamiseen.
- (3) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 1 ja 2 artiklan mukaisesti [Irlanti] [ja] [Yhdistynyt kuningaskunta] [ei] [eivät] osallistu tämän päätöksen antamiseen, eikä tämä päätös ei sido [sitä][niitä] eikä sitä sovelleta [siihen][niihin], sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (4) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjassa N:o 22 olevan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.

⁶ EUVL L 108, 29.4.2010, s. 1.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisellä vakautus- ja assosiaatiosopimuksella, jäljempänä 'sopimus', perustetussa vakautus- ja assosiaationeuvostossa esitettävä Euroopan unionin kanta sopimuksen 51 artiklan soveltamiseen perustuu tämän päätöksen liitteenä olevaan luonnokseen vakautus- ja assosiaationeuvoston päätökseksi.

Unionin edustajat vakautus- ja assosiaationeuvostossa voivat sopia vähäisistä muutoksista päätösluonnokseen ilman neuvoston asiasta antamaa uutta päätöstä.

2 artikla

Vakautus- ja assosiaationeuvoston päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

Luonnos

EUROOPAN UNIONIN JA MONTENEGRON VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIONEUVOSTON PÄÄTÖS N:o.../.... ,

annettu [...] päivänä [...]kuuta [...],

vakautus- ja assosiaatiosopimukseen sisältyvistä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevista määräyksistä

VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIONEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen⁷ ja erityisesti sen 51 artiklan

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen, jäljempänä 'sopimus', 51 artiklassa määrätään Montenegron ja jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta ja vahvistetaan tätä yhteensovittamista koskevat periaatteet.
- (2) Sopimuksen 51 artiklassa määrätään, että vakautus- ja assosiaationeuvosto antaa päätöksen kyseisessä artiklassa vahvistettujen periaatteiden panemiseksi täytäntöön.
- (3) Ottaen huomioon syrjimättömyysperiaatteen soveltamisen tässä päätöksessä ei pitäisi antaa mitään lisäoikeuksia sellaisten toisen sopimuspuolen alueella esiintyneiden tiettyjen seikkojen tai tapahtumien nojalla, joita ei asianomaisen sopimuspuolen lainsäädännössä ole otettu huomioon, lukuun ottamatta joidenkin etuuksien siirtoa.
- (4) Tätä päätöstä sovellettaessa montenegrolaisten työntekijöiden oikeutta perhe-etuuksiin olisi rajoitettava edellytyksellä, jonka mukaan heidän perheenjäsentensä on oleskeltava laillisesti kyseisen työntekijän kanssa siinä jäsenvaltiossa, jossa mainittu työntekijä työskentelee. Päätöksellä ei myönnetä oikeutta perhe-etuuksiin muissa valtioissa, kuten Montenegrossa, oleskelevien työntekijän perheenjäsenten osalta.
- (5) Neuvoston asetuksella (EY) N:o 1231/2010⁸ laajennetaan asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 987/2009 soveltamisala jo koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, joita kyseiset säännökset eivät jo koske yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi. Asetukseen (EU) N:o 1231/2010 sisältyy jo periaate, jonka mukaan montenegrolaisten työntekijöiden eri jäsenvaltioissa täytyneet vakuutuskaudet lasketaan yhteen tiettyjä etuuksia koskevien oikeuksien osalta, kuten sopimuksen 51 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään.
- (6) Voi olla tarpeen antaa Montenegron lainsäädännön ominaispiirteitä vastaavia erityissäännöksiä, jotta helpotetaan yhteensovittamista koskevien sääntöjen soveltamista.

⁷ EUVL L 108, 29.4.2010, s. 1.

⁸ EUVL L 344, 29.12.2010, s. 1.

- (7) Jotta varmistettaisiin jäsenvaltioiden ja Montenegron sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen joustava toiminta, on tarpeen antaa erityissäännöksiä jäsenvaltioiden ja Montenegron välisestä yhteistyöstä sekä lisäksi asianomaisen henkilön ja toimivaltaisen valtion laitoksen välisestä yhteistyöstä.
- (8) On aiheellista antaa siirtymäsäännöksiä, joiden tarkoituksena on suojata tässä päätöksessä tarkoitettuja henkilöitä ja estää heitä menettämästä oikeuksiaan päätöksen voimaantulon johdosta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä päätöksessä tarkoitetaan
- a) 'sopimuksella' Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välistä vakautus- ja assosiaatiosopimusta
 - b) 'asetuksella' sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004⁹ sellaisena kuin sitä sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa
 - c) 'täytäntöönpanoasetuksella' sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16 päivänä syyskuuta 2009 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) No 987/2009¹⁰
 - d) 'jäsenvaltiolla' jotakin Euroopan unionin jäsenvaltiota
 - e) 'työntekijällä'
 - i) jäsenvaltion lainsäädännön osalta asetuksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettua palkkatyössä olevaa henkilöä
 - ii) Montenegron lainsäädännön osalta sen lainsäädännössä tarkoitettua palkkatyössä olevaa henkilöä
 - f) 'perheenjäsenellä'
 - i) jäsenvaltion lainsäädännön osalta asetuksen 1 artiklan i alakohdassa tarkoitettua perheenjäsentä
 - ii) Montenegron lainsäädännön osalta kyseisen maan lainsäädännössä tarkoitettua perheenjäsentä
 - g) 'lainsäädännöllä'

⁹ EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1.

¹⁰ EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1.

- i) jäsenvaltioiden osalta tämän päätöksen soveltamisalaan kuuluviin etuihin sovellettavaa asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä
 - ii) Montenegron osalta tämän päätöksen soveltamisalaan kuuluviin etuihin Montenegrossa sovellettavaa lainsäädäntöä
- h) 'etuuksilla'
- vanhuuseläkkeitä
 - perhe-eläkkeitä
 - työtapaturma- ja ammattitautieläkkeitä
 - työtapaturmiin ja ammattitauteihin liittyviä työkyvyttömyyseläkkeitä
 - perhe-etuuksia
- i) 'siirrettävillä etuuksilla'
- i) jäsenvaltioiden osalta:
 - vanhuuseläkkeitä
 - perhe-eläkkeitä
 - työtapaturma- ja ammattitautieläkkeitä
 - työtapaturmiin ja ammattitauteihin liittyviä työkyvyttömyyseläkkeitä
- sellaisina kuin asetuksessa tarkoitetaan, lukuun ottamatta asetuksen liitteessä X määritettyjä maksuihin perustumattomia erityisiä rahaetuuksia
- ii) Montenegron osalta vastaavia Montenegron lainsäädännöllä myönnettyjä etuuksia, lukuun ottamatta tämän päätöksen liitteessä I täsmennettyjä maksuihin perustumattomia erityisiä rahaetuuksia.

2. Muilla tässä päätöksessä käytetyillä termeillä tarkoitetaan

- a) jäsenvaltioiden osalta termeille asetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa annettua merkitystä
- b) Montenegron osalta Montenegrossa sovellettavassa asiaankuuluvassa lainsäädännössä niille annettua merkitystä.

2 artikla

Henkilöllinen soveltamisala

Tätä päätöstä sovelletaan

- a) työntekijöihin, jotka ovat Montenegron kansalaisia, jotka ovat tai ovat olleet laillisesti työssä jossakin jäsenvaltiossa ja joihin sovelletaan tai on sovellettu yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä, ja heidän edunsaajiinsa
- b) edellä a alakohdassa tarkoitettujen työntekijöiden perheenjäseniin sillä edellytyksellä, että he oleskelevat tai ovat oleskelleet laillisesti kyseisen työntekijän kanssa jossakin jäsenvaltiossa tämän työskennellessä siellä
- c) työntekijöihin, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, jotka ovat tai ovat olleet laillisesti työssä Montenegrossa ja joihin sovelletaan tai on sovellettu Montenegron lainsäädäntöä, ja heidän edunsaajiinsa sekä

- d) edellä c alakohdassa tarkoitettujen työntekijöiden perheenjäseniin sillä edellytyksellä, että he oleskelevat tai ovat oleskelleet laillisesti kyseisen työntekijän kanssa Montenegrossa tämän työskennellessä siellä.

3 artikla

Yhdenvertainen kohtelu

1. Työntekijöitä, jotka ovat Montenegron kansalaisia ja jotka työskentelevät laillisesti jossakin jäsenvaltiossa, sekä heidän kanssaan laillisesti oleskelevia perheenjäseniään kohdellaan 1 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettujen etuuksien osalta ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää suhteessa sen jäsenvaltion kansalaisiin, jossa työntekijät työskentelevät.
2. Työntekijöitä, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia ja jotka työskentelevät laillisesti Montenegrossa, sekä heidän kanssaan laillisesti oleskelevia perheenjäseniään kohdellaan 1 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettujen etuuksien osalta ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää suhteessa Montenegron kansalaisiin.

II osa

JÄSENVALTIOIDEN JA MONTENEGRON VÄLISET SUHTEET

4 artikla

Asuinpaikkaa koskevista vaatimuksista luopuminen:

1. Edellä 1 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja siirrettäviä etuuksia, joihin 2 artiklan a ja c alakohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on oikeus, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai takavarikoida sen vuoksi, että etuuden saaja oleskelee
 - i) jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen etuuden osalta Montenegron alueella
 - ii) Montenegron lainsäädännön mukaisen etuuden jonkin jäsenvaltion alueella.
2. Työntekijän 2 artiklan b alakohdassa tarkoitetuilla perheenjäsenillä on oikeus 1 artiklan 1 kohdan i alakohdan i alakohdassa tarkoitettuihin siirrettäviin etuuksiin samalla tavoin kuin sellaisen työntekijän perheenjäsenillä, joka on kyseisen jäsenvaltion kansalainen, kun nämä perheenjäsenet oleskelevat Montenegron alueella.
3. Työntekijän 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetuilla perheenjäsenillä on oikeus 1 artiklan 1 kohdan i alakohdan i alakohdassa tarkoitettuihin siirrettäviin etuuksiin samalla tavoin kuin sellaisen työntekijän perheenjäsenillä, joka on Montenegron kansalainen, kun nämä perheenjäsenet oleskelevat jonkin jäsenvaltion alueella.

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

5 artikla

Yhteistyö

1. Jäsenvaltiot ja Montenegro toimittavat toisilleen kaikki tiedot sellaisista muutoksista niiden lainsäädäntöön, jotka saattavat vaikuttaa tämän päätöksen täytäntöönpanoon.
2. Tämän päätöksen soveltamista varten jäsenvaltioiden ja Montenegron viranomaiset ja laitokset antavat toisilleen apua ja toimivat niin kuin panisivat täytäntöön omaa lainsäädäntöään. Mainittujen viranomaisten ja laitosten antama hallinnollinen apu on pääsääntöisesti maksutonta. Jäsenvaltioiden ja Montenegron toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin sopia, että tietyt kustannukset korvataan.
3. Jäsenvaltioiden ja Montenegron viranomaiset ja laitokset voivat tämän päätöksen soveltamista varten olla suoraan yhteydessä toisiinsa ja asianomaisiin henkilöihin tai heidän edustajiinsa.
4. Tämän päätöksen soveltamisalaan kuuluvilla laitoksilla ja henkilöillä on vastavuoroinen tiedotus- ja yhteistyövelvollisuus tämän päätöksen moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi.
5. Asianomaisten henkilöiden on ilmoitettava mahdollisimman pian toimivaltaisen jäsenvaltion laitoksille tai Montenegron laitoksille, jos se on toimivaltainen valtio, ja asuinjäsenvaltion laitoksille tai Montenegron laitoksille, jos se on asuinvaltio, kaikista henkilökohtaisessa tai perheensä tilanteessa tapahtuneista muutoksista, joilla on vaikutuksia heidän oikeuksiinsa etuuksiin tämän päätöksen perusteella.
6. Jos 5 kohdassa tarkoitettua tiedottamisvelvollisuutta ei noudateta, siitä voi aiheutua oikeasuhteisia toimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimenpiteiden on kuitenkin oltava vastaavia kuin ne, joita sovelletaan sisäisen lainsäädännön nojalla samanlaisissa tilanteissa, eivätkä ne saa tehdä etuuden hakijoille mahdolliseksi tai liian vaikeaksi käytännössä käyttää heille tällä päätöksellä annettuja oikeuksia.
7. Jäsenvaltiot ja Montenegro voivat kansallisessa lainsäädännössä ottaa käyttöön erityissäännöksiä, joilla varmistetaan, että etuuden saajat, jotka oleskelevat tai asuvat sen valtion ulkopuolella, jossa velallislaitos sijaitsee, täyttävät etuuksiin oikeuttavat edellytykset. Näiden säännösten on oltava oikeasuhtaisia ja tämän päätöksen periaatteiden mukaisia, eivätkä ne saa sisältää kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää. Säännökset annetaan tiedoksi vakautus- ja assosiaationeuvostolle.

Hallinnolliset tarkastukset ja lääkärintarkastukset

1. Tätä artiklaa kohtia sovelletaan 2 artiklassa tarkoitettuihin ja 1 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja siirrettäviä etuuksia saaviin henkilöihin sekä tämän päätöksen täytäntöönpanosta vastaaviin laitoksiin.

2. Jos etuuden saaja tai hakija taikka hänen perheenjäsenensä oleskelee tai asuu jäsenvaltion alueella, kun taas velallislaitos sijaitsee Montenegrossa, taikka Montenegrossa, kun taas velallislaitos sijaitsee jäsenvaltiossa, etuudensaajan oleskelu- tai asuinpaikan laitos suorittaa velallislaitoksen pyynnöstä hallinnollisen tarkastuksen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Velallislaitos ilmoittaa oleskelu- tai asuinpaikan laitokselle mahdolliset lääkärintarkastuksessa tarvittavat huomioitavat erityisvaatimukset ja seikat, joihin lääkärintarkastuksen on kohdistuttava.

Oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen on toimitettava raportti lääkärintarkastusta pyytäneelle velallislaitokselle.

Velallislaitos varaa oikeuden tarkastuttaa etuudensaaja valitsemallaan lääkäriä joko alueella, jossa etuuden saaja tai hakija oleskelee tai asuu, tai maassa, jossa velallislaitos sijaitsee. Etuudensaajaa voidaan pyytää palaamaan velallislaitoksen valtioon kuitenkin vain, jos hän pystyy matkustamaan sinne vaarantamatta terveyttään ja jos velallislaitos maksaa matka- ja asumiskustannukset.

3. Jos etuuden saaja tai hakija taikka hänen perheenjäsenensä oleskelee tai asuu jäsenvaltion alueella, kun taas velallislaitos sijaitsee Montenegrossa, taikka Montenegrossa, kun taas velallislaitos sijaitsee jäsenvaltiossa, etuudensaajan oleskelu- tai asuinpaikan laitos suorittaa velallislaitoksen pyynnöstä hallinnollisen tarkastuksen.

Oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen on toimitettava raportti velallislaitokselle, joka pyysi hallinnollista tarkastusta.

Velallislaitos varaa oikeuden tarkastuttaa etuudensaajan tilanne valitsemallaan ammattilaisella. Etuudensaajaa voidaan pyytää palaamaan velallislaitoksen valtioon kuitenkin vain, jos hän pystyy matkustamaan sinne vaarantamatta terveyttään ja jos velallislaitos maksaa matka- ja asumiskustannukset.

4. Yksi tai useampi jäsenvaltio ja Montenegro voivat sopia muista hallinnollisista määräyksistä edellyttäen, että ne ilmoittavat asiasta vakautus- ja assosiaationeuvostolle.

5. Tämän päätöksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesta maksuttoman keskinäisen hallinnollisen avun periaatteesta poiketen tarkastusten suorittamista pyytänyt velallislaitos hyvittää tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tosiasialliset kustannukset laitokselle, jota pyydettiin suorittamaan ne.

7 artikla

Sopimuksen 129 artiklan soveltaminen

Sopimuksen 129 artiklaa sovelletaan, jos sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli ei ole noudattanut 5 ja 6 artiklan mukaisia velvoitteita.

8 artikla

Erityissäännökset Montenegron lainsäädännön soveltamiseksi

Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi tarvittaessa antaa liitteessä II erityissäännöksiä Montenegron lainsäädännön soveltamiseksi.

9 artikla

Kahdenvälisissä sopimuksissa olevat hallinnolliset määräykset

Jäsenvaltioiden ja Montenegron välisiin kahdenvälisiin sopimuksiin sisältyviä hallinnollisia menettelyjä voidaan soveltaa edelleen edellyttäen, että näillä menettelyillä ei ole kielteisiä vaikutuksia asianomaisten henkilöiden tässä päätöksessä vahvistettuihin oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

10 artikla

Tämän päätöksen täytäntöönpanomenettelyitä täydentävät sopimukset

Yksi tai useampi jäsenvaltio ja Montenegro voivat tehdä sopimuksia, joiden tarkoituksena on täydentää tämän päätöksen täytäntöönpanoa koskevia hallinnollisia menettelyitä, erityisesti petosten ja virheiden estämiseksi ja torjumiseksi.

IV OSA

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

11 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän päätöksen perusteella ei kerry oikeuksia sen voimaantulopäivää edeltävältä ajalta.

2. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, oikeuden saa päätöksen mukaisesti, vaikka se liittyy päätöksen voimaantulopäivää edeltävään tapahtumaan.
3. Etuudet, joita ei ole myönnetty tai joiden suorittaminen on keskeytetty asianomaisen henkilön kansalaisuuden tai asuinpaikan vuoksi, annetaan tai palautetaan asianomaisen henkilön pyynnöstä tämän päätöksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että oikeudet, joiden perusteella etuuksia on aiemmin annettu, eivät ole johtaneet kertasuorituksen maksamiseen.
4. Jos 3 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään kahden vuoden kuluessa tämän päätöksen voimaantulopäivästä, päätöksen mukaisesti saadut oikeudet tulevat voimaan tämän päätöksen voimaantulopäivästä alkaen, eikä kyseisiin henkilöihin voida soveltaa minkään jäsenvaltion tai Montenegron lainsäädäntöä oikeuksien menettämisestä tai rajoittamisesta.
5. Jos 3 kohdassa tarkoitettu pyyntö tehdään kahden vuoden määräajan kuluttua tämän päätöksen voimaantulopäivän jälkeen, oikeudet, joita ei ole menetetty tai jotka eivät ole vanhentuneet, tulevat voimaan pyynnön esittämispäivänä, ellei jonkin jäsenvaltion tai Montenegron lainsäädännön suotuisamman säännöksen soveltamisesta muuta johdu.

12 artikla

Päätöksen liitteet

1. Tämän päätöksen liitteet ovat sen erottamaton osa.
2. Mainittuja liitteitä voidaan Montenegron tai Euroopan unionin pyynnöstä muuttaa vakautus- ja assosiaationeuvoston päätöksellä.

13 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Vakautus- ja assosiaationeuvoston puolesta

Puheenjohtaja

LIITE I

**LUETTELO MAKSUIHIN PERUSTUMATTOMISTA ERITYISISTÄ
RAHAETUUKSISTA MONTENEGROSSA**

LIITE II

**ERITYISSÄÄNNÖKSET MONTENEGRON LAINSÄÄDÄNNÖN
SOVELTAMISEKSI**